

xóč'u, xóč'i's, xoč'i't, xóč'i'm, xóč'i't'e, xóč'ut. Tendința similară din graiurile velicoruse convergente⁸¹ este frînată de norma literară.

c) În graiul de la Socolinți persoana a 3-a sing. și plural a verbelor se caracterizează prin desinența *-t*. Întrucît una dintre trăsăturile fundamentale, tipologice, ale graiurilor velicoruse meridionale⁸² este rostirea, în situația de mai sus, a consoanei *-l'*, decurge că *-t* de la Socolinți ar putea fi explicat: fie prin admiterea ipotezei că predecesorii întemeietorilor satului descind istoricește din purtători ai unor graiuri velicoruse septentrionale⁸³, fie că acești predecesori au pornit spre sud-vest dintr-una din puținele oaze velicoruse meridionale în care se rostește *-t*. Cît de puține sînt aceste «oaze» putem judeca, de pildă, după următorul calcul: din 51 de texte dialectale sud-velicoruse, reprezentînd tot atîtea localități, în culegerea citată, pe care au întocmit-o N. P. Grinkova și V. I. Ciaghișeva, numai două conțin verbe cu *-t*. Este locul să amintim că graiurilor ucrainene din Bucovina, precum și limbii ucrainene și bieloruse literare *-t* dur ca dezinență personală pentru pers. a 3-a sg. și pl. le este necunoscut.

d) Procedul de formare a timpului trecut nu se deosebește la Socolinți de cel propriu limbii ruse literare.

e) Verbele reflexive au suferit anumite influențe din partea limbii romîne. Astfel, sub influența rom. *a se juca* notăm la Socolinți: *игр́а́ѣ*, cf. lb. lit. *игр́а́тъ*, iar nu *игр́а́тъся*. O dovadă că vorbitorii tratează particula verbală reflexivă «-ся» din limba rusă și «se» din limba romînă ca identice sînt următoarele forme, create pe baza unor împrumuturi lexicale din romînește: *tak plikt-isl-lá's á što...* — «într-atît m-am plictisit, încît...»; *ko'sumájáca* — «se consumă»; *yⁿkurkájaca* — «se încurcă» (la proces) ș.a.

La feminin verbele reflexive nu au la trecut decît [-s'a] — față de -s' din limba literară: *spužálás'a* — «(ea) s-a speriat», *mal'ilás'a* — «(ea) s-a rugat».

f) Dintre infinitive notăm *pr'in'ěsl'* — «a aduce» — cf. lit. *прине́сти*; *dav'ěsl'* — «a dovedi», cf. lit. *дове́сти* — «a duce pînă la». E știut că formele cu *-l'* sînt larg răspindite în graiurile velicoruse meridionale⁸⁴. Alte infinitive: *il'it'* — «a merge», cf. lit. *идти́*; *b'ěč'* — «a fugi», cf. lit. *бежа́тъ*.

g) În fine, cîteva observații în legătură cu aspectul verbal. Este vorba de verbele care au fost preluate din limba romînă. Vom porni de la exemple: *my n'eí-r'iefuzál'i a on r'iefuzál* — «Noi nu am refuzat, însă el a refuzat»; *n'eí-r'ieušýlă* — «(ea) nu a reușit (la un examen)».

Timpul trecut al verbelor de mai sus ar presupune existența infinitivelor *r'iefuzál'* — «a refuza» și *r'ieušýl'* — «a reuși». Ultimul cuvînt, într-adevăr există, căci am notat: *a štó bud'i't r'ieušýl'* — «Și ce, (oare) va reuși?». Aceasta ne îndreptățește să considerăm potențial existent și infinitivul *r'iefuzál'*. După cum se vede, exprimarea categoriei morfologice a aspectului verbal în expresiile de mai sus, conținînd verbe pătrunse din limba romînă, se face după înțeles. În *bud'i't r'ieušýl'* sîntem, din punct de vedere formal, în prezența unui verb imperfectiv (viitorul compus). E drept că și limba rusă literară cunoaște

⁸¹ Vezi, N. P. Grinkova, V. I. Ciaghișeva, *op. cit.*, p. 143: satul Mociari, raionul Slobodskoi, regiunea Smolensk.

⁸² Vezi, de ex., P. S. Kuznețov, *op. cit.*, p. 84, § 78. Vezi și revista «Вопросы языкознания», nr. 6, 1955, pp. 3, 6, în articolul scris de V. G. Orlova: *Классификация южновеликорусских говоров в свете современных диалектных данных*.

⁸³ Idem, *op. cit.*, p. 85.

⁸⁴ Idem, *op. cit.*, p. 89.